

“Kaçırduğun ibadetlerden dolayı üzülmemen ve günahlardan pişmanlığı terk etmen kalbinin öldüğünün alâmetlerindedir.”

Üç şey kalbi öldürür:

- 1) Dünya Sevgisi
- 2) Zikirden gafil olmak
- 3) Uzuvarın serbestçe günah işlemesi

Üç şey de kalbi canlandırır:

- 1) Dünyadan zühd (yani onun sevgisini terk etmek)
- 3) Zikirle meşgul olmak
- 3) Evliya ile sohbet etmek

Üç şey kalbin öldüğünün alâmetidir:

- 1) Kaçırılan ibadet ve taatlara üzülmemek
- 2) Günahlardan sonra pişman olmamak
- 3) Gafillerle arkadaşlık etmek

Bir Hadis-i Şerif'te Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

“Her kim ki hasenâtı (yapmış olduğu ibadet ve taat) onu sevindiriyor ve seyyiatı (günahları) onu üzüyorsa o kişi (gerçek) mü'mindir.” (Taberani, Muhtar'ul Ehadis: 104)

Aziz ve Muhterem kardeşlerim!

İnsanın kalbini tamamıyla Allah'a (c.c) vermesi lazımdır. Ancak bir kul olarak, insan zayıf olduğu için ne kadar dikkat ederse etsin (Peygamberler müstesna) mutlaka günah işleyebilir ve hata edebilir. Yalnız peygamberler mâsumdur, onlar günah işlemezler.

Bir insan yapmış olduğu günahlardan dolayı pişmanlık duyar ve tevbe istiğfar ederse, onun kalbi henüz ölmemiş demektir. Yani o kalpte hâlâ Allah'ın (c.c) korkusu ve muhabbeti var demektir.

Ancak, bir insan eğer kaçırılmış olduğu taat ve ibadetten dolayı bir üzüntü duymazsa, bunun onun kalbinin öldüğünün alâmetidir.

Üç şey kalbi öldürür demiştik;

Dünya sevgisi kalbe hâkim olursa, o kalp dünyaya âşık olur, bağlanır ve Allah'ın (c.c) muhabbeti de o kalpten çıkar. Artık işlenen günahın üzüntüsü de, kaçırılan taat ve ibadet de umurunda olmaz.

İkinci olarak, kalp zikirden gafil olursa, bu da kalbin ölümüne sebep olur.

Bir de azaların, uzuvarın serbestçe günah işlemesi; yani kişi, gözlerini harama bakmaktan, kulaklarını haramı dinlemekten, elini harama uzatmaktan, dilini haramı söylemekten muhafaza etmezse bu da kalbin ölümüne sebep olur.

Demek ki bu saydığımız üç haslet kalbin ölümüne sebep olur.

Kalbi canlandıran üç şey ise; dünya sevgisini, muhabbetini kalpten çıkartıp, dünyayı el ile tutmak, yani dünyaya çalışıp, gönlü Allah'a (c.c) bağlamaktır.

İkincisi zikirle meşgul olmak, üçüncüsü evliya ile sohbette bulunmak, Allah'ın dostlarıyla sohbette bulunmak, kalbi canlandırır ve kalbi ihyâ eder.

Kalbin ölmüş olduğunun alâmeti olan üç şey de, kaçırılan taat ve ibadetlere üzülmemek, günahlardan sonra pişman olmamak ve gafillerle arkadaşlık etmek demiştik.

Demek ki Muhterem Kardeşlerim!

İnsan kalp ve kalıp olmak üzere iki şeyden ibarettir. İnsan yaratılış itibariyle zayıf yaratılmıştır. Ne kadar dikkatli olsa da yine günaha kayacaktır. Ancak böyle bir durumda hemen pişman olup, yine Mevlâ'ya koşacak ve O'na sığınacaktır.

Cenab-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'inde:

“Ey insanlar! Siz Allah'a muhtaçsınız, siz fakirsiniz, Allah ise gani mutlaktır” buyurmuştur. (*Fâtır, 15*)

Demek ki, insanın mutlaka kusurları olur ve günah işler, neden? Kendi âcizliğini bilmesi için, fakirliğini bilmesi için.

Eğer insan hiçbir günah işlemese, daima taat ve ibadet yapsa, o zaman insanın kalbine, Allah muhafaza eylesin bir ucûb, kibir gelebilir, o zaman insan daha çok zarar eder. Oysa günah işlediği zaman üzüntü ve pişmanlık duyar, âcizliğini bilir ve kendi gücüyle değil, tamamen Allah'ın (c.c) tevfiik ve inayetiyle taat ve ibadet ettiğini fark eder.

Eğer işlediği günahından dolayı pişmanlık duyar ve Allah'a (c.c) yönelip tevbe de ederse, Cenab-ı Mevlâ (c.c) onun günahını mutlaka affeder.

Muhterem kardeşlerim!

Cenab-ı Mevlâ (c.c) şeytan aleyhillâneyi huzurundan tard edip, lanetleyince şeytan, Allah'tan (c.c) mühlet istemiştir. Bu istek üzerine, Cenâb-ı Mevlâ (c.c) ona kıyamete kadar mühlet vermiştir. Hatta mel'un şeytan, mühleti alınca Mevlâ'ya (c.c):

- Yâ Rabbi! Senin izzet ve azametini üzerine yemin ederim ki, madem bu Âdem (a.s) yüzünden lanetlendim, ben de onun ve soyunun peşini kıyamete kadar bırakmayacağım. Onların sağından ve solundan, önünden ve arkasından yaklaşıp yoldan çıkaracağım, deyince, Cenâb-ı Mevlâ (c.c):

“Ey mel'un, ne yaparsan yap, benim kullarımı yoldan çıkartamazsın” buyurmuştur. (*Hicr, 42*)

Muhterem kardeşlerim, buradaki ince bir noktayı sizlere belirtmek istiyorum. Burada Allah (c.c): **“Benim Kullarımı”** derken kimi kastediyor? Kâfiriyle, mü'miniyle, âsisiyle bütün mahlukât zaten Allah'ın (c.c) kulu değil midir? Buradaki izafe, “teşrifî izafe”dir. Yani “benim özel kullarıma bir şey yapamazsın” demek istiyor. Allah (c.c) hepimize bu kastedilen kullardan

olmayı nasip eylesin. Fakat bu âyetin anlamına göre, Allah’a (c.c) yakın olan bu kullar, hiç günah işlemez demek değildir. Yani Cenab-ı Mevlâ (c.c) şeytan aleyhîllâneye bir anlamda:

“Sen, kalbi benim muhabbetimle dolu olan benim kullarıma, zayıf anında yaklaşarak, kandırıp, günah işletebilirsin veya bir taat ve ibadetini kaçırmasına sebep olabilirsin. Ancak onların kalbi benim muhabbetimle dolu olduğu için, onlar böyle bir durumda hemen bana sığınır, tevbe ederse ben de onları hemen affederim, bağışlarım. İşte bunun için sen onlara bir şey yapamazsın” buyuruyor.

Yoksa bu âyette kastedilen, kulların hiç günah işlememesi değildir.

Şeytan:

“İnsanoğlu beni istiğfar ile perişan etti, ben ne kadar günah işletirsem, işleteyim, bir tevbe etmesi halinde bütün günahının af edilmesi beni kahrediyor” demiştir. Hatta ilaveten “Ben Âdemoğullarına günah işletiyorum, onlar tevbe istiğfar ile beni perişan ediyor, ancak ben de onların hevalarına tâbi olmalarını sağladım” demiştir.

Yani hevasına tabi olmak demek, doğru yolda olmadığı halde, kendisini doğru yolda zannetmek demektir.

Onun için muhterem kardeşlerim sizlere tavsiyem odur ki, hiçbir zaman kendi nefsinize güvenmeyin, kendi başınıza hareket etmeyin, daima hidayeti, tevfik ve inayeti Allah’tan (c.c) dileyin. Ve daima:

“Yâ Rabbi! Beni şeytanın ve nefsimin eline bırakma, beni dostlarına yönlendir Yâ Rabbi!”

diye dua edin.

Peygamber Efendimiz (s.a.v):

“Yâ Rabbi! Beni bir göz açıncaya kadar nefsimin eline bırakma” (*Ebû Davut, 4426*)

diye daima dua edermiş. Allah (c.c) bizleri de nefs-i emmarenin eline bırakmasın.

Muhterem kardeşlerim!

Bir insan, eğer işlemiş olduğu günahı küçük görürse, meselâ: “Ne yaptım, sanki çok büyük bir günah mı işledim, ne olmuş yani” diye kendini haklı görürse ve kaçırılmış olduğu taat ve ibadetten dolayı üzüntü duymazsa, umursamazsa, Allah (c.c) yardım eylesin onun durumu tehlikede demektir. Ancak insan işlemiş olduğu günahından dolayı korkuya kapılırsa, bu sefer de ümitsizliğe düşer, ümitsizlik ise büyük bir günahdır. Hikem-i Atâiyye ise bizlere bunun çaresini gösteriyor ve şöyle diyor:

“Günahları, seni Allah hakkında hüsn-ü zan’dan men edecek kadar gözünde büyütme. Çünkü Rabbini bilen, O’nun keremi yanında günahı küçük görür.”

Kullar Allah'a karşı havf (korku) ve recâ (ümit) arasında olmalı, ikisini de tamamen terk etmemelidir. Yeni başlayanlar da havf daha ağır basmalı, ortadakiler için havf ve recâ eşit olmalı, nihayet ehli için ise recâ daha galip olmalıdır. Kul tevbe edince Allah affeder.

Mevlâ (c.c) buyuruyor ki:

“De ki; Ey (günah işleyecek) nefislerine zulmeden kullarım, Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz O bütün günahları bağışlar. Muhakkak O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.” (Zümer, 53)

Kul günahına üzülecek, fakat Allah'tan ümidini kesecek kadar veya Allah'ın rahmeti hakkında zannını bozacak derecede günahı gözünde büyütmeyecektir. Çünkü Allah'ın af ve merhametinin yüceliğini bilen kişi, tevbe ettiğinde O'nun şefkati ve keremi yanında günahın küçük bir şey olduğunu görecektir.

İmam Buseyri (r.a) meşhur Kaside-i Bürde'sinde şöyle der:

“Ey nefis, gözünde büyüttüğün bir küçük günahtan dolayı ümidini kesme, çünkü büyük günahlar bile Allah'ın (c.c) mağfireti karşısında küçüktür. Allah'ın rahmeti taksim edileceği zaman, umulur ki herkese günah nisbetinde gelir.”

Resûlullah (s.a.v) buyurmuştur ki:

“Şayet siz gök dolusu günah işleyip sonra tevbe etseniz, Allah tevbenizi kabul eder.” (Kenzü'l-Ummâl, 10222)

“Kullar hiç günah işlemeseler, Allah onları götürüp yerine günah işleyip sonra tevbe eden bir kavim getirir ve onları bağışlar. Çünkü O, çok bağışlayıcı ve çok merhametlidir.”

Evet, Allah'ın azabı çok acı ve gadabı çok şiddetlidir. Fakat bu, tevbe etmeyenler içindir. Dilerse tevbe etmeyi de bağışlayabilir.

Muhterem kardeşlerim,

Hiç kimse Allah'ın (c.c) rahmetine güvenerek günah işlememelidir. Kalbinde daima Allah korkusu hâkim olmalıdır. Ne kadar taat ve ibadet etmiş olursa olsun, böyle olmalıdır. Ancak bir insan, bir günaha düşerse de, ümitsizliğe düşmeden, hemen tevbe edip Allah'a (c.c) yönelmesi lazımdır.

Adamın birisi tam doksan dokuz kişiyi öldürmüştü. Fakat daha sonra pişman olmuş, bulunduğu yerdeki insanlara

- Buralarda bir âlim var mı? diye sormuş.

İnsanlar da ona bir rahibi tavsiye edip, ona göndermişler. Adam kendisine tarif edilen rahibi bulmuş ve ona:

- Ben tam doksan dokuz kişiyi öldürdüm, ancak şimdi pişman oldum. Şimdi ben tevbe etsem tevbem kabul olur mu? diye sormuş.

Rahib de ilmi olmayan câhil birisi olunca adama:

- Doksan dokuz kişiyi öldüren bir kişinin nasıl tevbesi kabul olabilir? Kesinlikle tevbesi kabul olmaz, demiş ve adam:

- Mademki benim tevbem kabul olmaz, o halde seni de öldüreyim de yüz olsun düz olsun, deyip o rahibi de öldürmüş.

Daha sonra yine pişman olup, oradaki insanlara başka bir âlimin olup olmadığını sormuş. İnsanlar da, ona ilmi olan hakikî bir âlimin bulunduğu yeri tarif etmişler. Adam âlimin yanına gidip aynı şekilde rahibe anlattığı gibi, o âlime de durumunu anlatmış ve tevbe etmesi halinde, bu tevbesinin kabul edilip edilmeyeceğini sormuş. O âlim de:

- Hiç kimse insan ile tevbe arasına giremez. Tevbenin kapısı hiç kapanmaz ve insanın ruhu boğazına gelinceye kadar tevbesi kabul olur. Ancak, senin bulunduğun yer kötü bir yerdir. Sen orada bulunduğun müddetçe kendini günahlardan muhafaza edemezsin. Filan yere git orada iyi insanlar var. Eğer sen onların arasında yaşarsan, inşaallah orada kendini günahlardan muhafaza edebilirsin, demiş.

Adam, âlimin nasihatlerini dinleyerek tevbe etmiş ve iyi insanların bulunduğu yere gitmek üzere yola çıkmış. Takdiri ilâhi, tam yolun ortalarına geldiği sırada adamın eceli gelmiş, o sırada adamın canını almak üzere hem rahmet melekleri hem de azap melekleri, hem korkutucu hem de müjdeleyici melekler gelmiş. Aralarında bir çekişme başlamış, azap melekleri:

- Bu adam, tam yüz kişi öldürmüş, hayatı boyunca hiç taat ve ibadet yapmamış. Bu adamın ruhunu bizim almamız gerekir, deyince rahmet melekleri de:

- Ne olursa olsun bu adam tevbe etmiş, günahları terk ederek taat ve ibadete niyet etmiş ve iyi insanların arasında yaşamaya karar vermiş. Dolayısıyla bu adamın ruhunu bizim almamız gerekir, demiş.

Onlar böyle münakaşa ederken, Cenab-ı Mevlâ (c.c), Cebrâil'i (a.s) hakemlik yapması için bir insan kılığında onlara göndermiş. Cebrâil (a.s), o meleklerle:

- Bu adamın geldiği yer ile gideceği yer arasındaki mesafeyi ölçün. Gitmek üzere olduğu iyilerin köyüne yakın yerde vefat etmiş ise rahmet melekleri, şayet ayrılmış olduğu kötülerin köyüne yakın yerde vefat etmiş ise azap melekleri ruhunu alsın, demiş.

Melekler de Cebrâil (a.s) 'in dediği gibi iki köy arasındaki mesafeyi ölçmüşler ve bir de bakmışlar ki, adam bir karış iyilerin köyüne daha yakın. Bu sebeple adamın ruhunu rahmet melekleri almış.

Demek ki muhterem kardeşlerim! Hiçbir insanın Allah'ın (c.c) rahmetine güvenerek günaha girmemesi gerekir. Ne kadar taat ve ibadet ederse etsin, yine de kalbinde Allah'ın (c.c) korkusu hâkim olması lazımdır.

Ancak bir insanın günah işlediği zaman, ümitsizliğe de düşmemesi gerekir. Allah'ın (c.c) rahmetini düşünerek hemen tevbe etmesi lazımdır. İnsan hayatta kaldığı sürece daima iki kanatlı olmalıdır. Yani bu iki kanattan kasıt, havf ve recâdır. Havf korku, recâ ise ümit demektir. Kişi hem Allah'tan (c.c) korkacak, hem de Allah'tan (c.c) ümidini kesmeyecektir. Allah (c.c) hepimizin kalbine havf ve recâyı yerleştiresin inşaallah.

“Sana Allah'ın (c.c) adaleti mukabele ettiğinde, günahın küçüğü yoktur. Fazl ve ihsanı yöneldiğinde ise büyük günah yoktur.”

Allah'ın bu dünyada kullara ihsan ve nimetleri o kadar çoktur ki, kula adaletiyle (kulun hak ettiğiyle) muamele etse, kul küçük bir günahın bile hesabını veremez. Fakat Allah lütfuyla yöneldiğinde büyük günahların bile önemi olmaz.

Resûlullah (s.a.v) bir hadîs-i şerifinde hesap günü karşısına doksan dokuz tane ve gözün alabildiğine büyük bir günah defteri çıkan, sonra karşısına sevab defteri olarak içerisinde lâ ilâhe illâallah yazan bir kâğıt çıkıp günah defterine galib gelen bir adamdan bahsetmiştir (*Tirmizî, Tac, I, s. 377*)

Muhterem kardeşlerim!

Burada biraz açıklama yapalım. Her şeyden önce, Allah (c.c) bizlere adaletiyle değil, fazl ve ihsanıyla muamele etsin, inşaallah. Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'inde:

“Eğer büyük günahlardan kendinizi muhafaza ederseniz, küçük günahlarınızı affedecek ve sizi cennete ilhak edeceğiz” buyuruyor. (*Nisa, 31*)

Burada zikredilen büyük günahlar nelerdir? Küçük günahlar nelerdir? Büyük günahlar için âlimler demişler ki; dünya veya ahirette, hakkında ağır cezalar bulunan günahlardır ki, bunlar ya Kur'ân-ı Kerîm'de veya Hadîs-i Şeriflerde belirtilmiştir. Hakkında hususî bir ceza bulunmayan günahlar da küçük günahlardır.

Büyük günahları sayacak olursak;

Birincisi: Allah'a (c.c) şirk koşmak. Yani Allah'ın (c.c) ortağı olduğunu düşünmek veya ancak Allah'a (c.c) ait bazı sıfatları, kullardan bazılarına izafe etmeye çalışmak vs. gibi. Kendi mürşidine veya Resûlullah'a (s.a.v) izafe etmeye çalışmak da buna dâhildir.

Muhterem kardeşlerim, öncelikle şunu çok iyi bilmeliyiz ki, bütün kâinat yalnız Allah'ın (c.c) tasarrufu altındadır. Başka hiç kimsenin bir hakkı ve tasarrufu yoktur. “Benim şeyhim şunu yapar, benim mürşidim bunu yapar” demek cehalettir, tehlikelidir. Allah'tan (c.c) başka kimse bir şey yapamaz.

Bütün dünyadaki eşyalar esbâbla yani sebepledir. Ateş kendiliğinden yakamaz, ona yakma tesirini veren Allah'tır (c.c). Güneş, ışık veremezdi eğer Allah (c.c) ona enerji yüklemeseydi.

İbrahim'in (a.s) atıldığı ateş onu yakmadı.

Bıçak, İbrahim (a.s) tarafından çok iyi bilendiği ve vurduğunda taşı parçaladığı halde İsmail'i (a.s) kesmedi. Evet İbrahim (a.s) İsmail'i (a.s) kesmek üzere bıçağı boğazına dayadı, taşı

parçalayan bıçak, İsmail'in (a.s) boğazını kesmedi. İbrahim (a.s) buna çok şaşırınca bıçak dile gelerek:

“Celil ile Halil'in arasında kaldım! Halil kes! diyor, Celil kesme diyor.”

Allah (c.c) bıçağa “kes” emri vermediği için, kesmedi. Demek ki her şey Allah'ın (c.c) emri ile oluyor. Cenab-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'inde:

“Allah'a şirk koşanı Allah kesinlikle affetmez. Ancak onun dışındakileri affeder” buyurmuştur. (Nisa, 48)

Yani Allah (c.c) şirki hiçbir zaman affetmez, ancak onun dışındakileri affeder.

Büyük günahlardan ikincisi: Anne-Babaya âsi olmak, itaatinden çıkmaktır. Muhterem kardeşlerim, bakın bu da çok önemli, o yüzden buraya da dikkat etmenizi istiyorum. Anne-baba yahut ikisinden birisine âsi olmak, itaatinden çıkmak veya onlara eziyet vermek de büyük bir günahdır.

Üçüncü büyük günah: Bir mü'mini bilerek, kasten öldürmektir. Muhterem kardeşlerim bir mü'minin, namaz kılmıyor olsa da, âsi olsa da, öldürülmesi büyük bir günahdır. Eğer bir cezası varsa, cezasını vermek, şahısların değil devletin vazifesidir.

Dördüncü büyük günah: Gâfil, mâsum mü'minlere iftira atmaktır ki, bazı köylerde ve bazı yerlerde bu çok oluyor. İşte: “Filan adamın gönlü filan kişide, filan kadının gözü filan adamda, filan kadın filan adam ile oturup kalkıyor” gibi hâşâ hâşâ gözüyle görmediği hâlde bile bile iftira atıyor. En büyük günahlardan birisi de budur.

Kadın masum, gafil ve hiçbir şeyden haberi olmadığı halde iftira atılıyor.

Allah (c.c):

“Kim gafil kadın ve erkeklere iftira atarsa, hem dünyada hem de ahirette lânete müstahak olur, onlara çok şiddetli bir azab vardır” buyurmuştur. (Nur, 23)

Büyük günahlardan beşincisi faiz yemektir. Allah (c.c) bizleri muhafaza eylesin.

Altıncısı: Savaş meydanından, cihattan yani düşmanın karşısından kaçmak.

Yedincisi: Bile bile yetim malı yemektir.

Sekizincisi: Zina ve zina ile ilgili şeyleri yapmaktır.

Dokuzuncusu: Bile bile şahitlikten kaçmak. Yani bir olay oluyor, insan buna şahit olduğu halde, şahitlik yapmadığı için, hak kaybına neden oluyor. Bu da büyük bir günahdır.

Onuncusu: Bile bile yalan yere yemin etmektir. Yemin üç kısımdır bunlar: Yemin-i lağv, yemin-i mün'akid, yemin-i gamustur. Yemin-i lağv iki kısımdır. İmam-ı Âzam'ın görüşüne göre yemin-i lağv; bir kişinin zannına göre yemin ettiği halde, durumun zannına göre çıkmamasıdır.

Meselâ, ben buradan giderken diyelim ki Zeynel buradaydı. Birisi bana soruyor. “Zeynel orada mı?” Ben de “evet oradaydı” diyorum, “doğru mu?” Diye sorunca “ben de yemin ederim oradaydı” diyorum. Hâlbuki ben gidince oradan ayrılmış, ancak benim bundan haberim yok, ben

kendi itikadına göre yemin etmişim. Çünkü ben Zeynel'i gözüm ile gördüğüm için yemin etmişim. Oysa benden sonra çıkmış. Buna yemin-i lağv denir, bunun günahı ve kefareti de yoktur.

Şafii mezhebine göre yemin-i lağv ise, insanın kalbine bir şey getirmeden, diliyle "vallahı şöyle", "billahi böyle" diye biraz bizimde ağızımızın alıştığı gibi yemin etmesidir. Burada kalpte bir şey olmadan, ağız alışkanlığı ile kişinin diliyle yemin etmesi kastediliyor. Bu da Şafii mezhebine göre "yemin-i lağv"dır.

Allah (c.c) Hz. Ömer'den (r.a) razı olsun, bu görüşlerin bazıısı İbn-i Abbas'tan (r.a) bazıısı İbn-i Mesud'dan (r.a) alınmıştır. Her iki görüşte yemin-i lağvdır.

Yemin-i Münâkîd ise, insanın gelecekte bir şeyi yapacağına veya yapmayacağına dair ettiği yemindir.

Meselâ: "Yemin ediyorum filan adamla konuşmayacağım!" Veya "Yemin ediyorum filan yere gitmeyeceğim" gibi yapılan yeminlerdir. Buna yemin-i münâkîd denir. Yani kişi "Yemin ediyorum filan adamla konuşmayacağım" dediği zaman, kastedilen kişi ile konuşursa o zaman kefarete gerektirir. Veya "Yemin ediyorum filan yere gitmeyeceğim" dediği hâlde o yere giderse o zaman kefarete lazım gelir. Kefareti ise, on fakiri giydirmek veya yedirmek, bu mümkün olmaz ise, durumu yoksa üç gün peş peşe oruç tutmaktır. İşte buna yemin-i münâkîd denir ki ancak bozunca kefareti gerektirir.

Fakat, bazen kişi öyle şeyler için yemin eder ki bu yemini bozmak, tutmaktan efdâldir.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v) böyle durumlarda yeminin hemen bozulup, kefaretinin ödenmesi gerektiğini söylemiştir.

Meselâ: kişi, "Yemin ediyorum annem ile veya babamla konuşmayacağım" veya "yemin ediyorum kardeşime gitmeyeceğim" diye yemin etmiş olsa, yeminini hemen bozup, kefaretinin ödemesi gerekir.

Neden? Çünkü insanın kardeşine gitmemesi günahdır. Buna yemin-i münâkîd denir. Yemin-i Gâmus ise, insanın bile bile yalan yere yemin etmesidir ki, bu yemin sahibini günaha sokar. Bunun kefareti de yoktur.

Muhterem kardeşlerim!

Büyük günahlardan birisi de içki içmektir. Allah (c.c) hepimizi muhafaza eylesin.

Bir diğeri namaz kılmamaktır. Büyük günahlardan biri de ahdi bozmak, yani anlaşmayı, sözleşmeyi bozmaktır. İşte bunlar günah-ı kebâirdir. Ancak günah-ı kebâir bu saydıklarımız ile sınırlı olmayıp daha devam eder gider.

İşte Hikemi Atâiyye:

"Küçük günahlar, devam etmekle büyük günah haline gelir" diyor, ve ekliyor:

"Sana Allah'ın adaleti mukabele ettiğinde günahın küçüğü yoktur. Fazl ve ihsanı yöneldiğinde ise büyük günah yoktur."

Peki Muhterem Kardeşlerim!

Yaptıklarımız karşılığında Allah'ın (c.c) bizlere adaletiyle mi yoksa fazlıyla mı muamele ettiğini nasıl anlarız? Veya bunun alâmeti nedir?

Muhterem kardeşlerim, bir insan eğer ki pervasızca günah işliyorsa yani hiç düşünmeden, hiç umurunda olmadan “ne olmuş yani, ben ne yaptım ki” diye yaptığı günahı küçük görüyorsa veya bir farzın, zamanı geçtiğinde “Bir farzı yapmamışsak ne olmuş yani” diye düşünüyorsa bu kişiye Allah'ın (c.c) tevfik ve inayeti yoktur.

Allah (c.c) ona adaletiyle muamele edecek ve harfi harfine ona hesap soracaktır. Çünkü bu kişi Allah'ı (c.c) küçük görüyor ve enaniyetinden günah işliyor demektir.

Ancak bir insan kendine hâkim olamayarak, nefis, şeytan ve şehvetinin onun zorlamasıyla ancak kalbi de Allah'ın (c.c) korkusu olduğu halde bir günah işlerse ve “Yâ Rabbi ben ne yaptım, nasıl günah işledim” diye sürekli pişmanlık duyuyorsa, bu da Allah'ın (c.c) ona lütfuyla muamele edeceğinin alâmetidir. Burayı inşaallah çok iyi bir şekilde anlamışsınızdır.

Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.v) sahabeler ile yemek yerken sol eli ile yemek yiyen bir adama:

- Sağ elinle ye, buyurdu. Adam da:

- Yapamam, deyince. Peygamber Efendimiz:

- Yapamayasın, buyurdu ve “Bu adam kibirden dolayı böyle söyledi, oysaki deneseydi sağ eliyle yiyecekti” buyurdu.

Muhterem kardeşlerim sol el ile yemek yemek küçük bir günah olduğu halde kibirlendi, gururlandı ve Resûlullah'a “Yapamam” diye karşı gelince, Resûlullah (s.a.v) “Yapamayasın!” diye beddua etti ve o adamın sol eli çolak kalıp bir daha çalışmadı.

Fudayl b. İyaz (r.a) ile beraber olan bir zat anlatıyor:

- Fudayl b. İyaz (r.a) ile Arafat'ta beraber iken dikkat ettim akşama kadar gözünden akan yaşlar hiç durmadı öyle ki, hiç dua etmeden sürekli ağlamakla meşgul oldu. Nihayet akşam vakti yaklaşıncaya, birde baktım ellerini açıp “Yâ Rabbi! Sen beni affetsen de, ben bu utançla senin huzuruna nasıl çıkacağım, sen beni affetsen de, ben çok günahkâr ve mahcubum!”, diye dua ediyor dedi.

Muhterem kardeşlerim, Fudayl b. İyaz hazretleri çok büyük bir evliya olduğu halde, tevbe etmesine rağmen bakın günahının tesiri hâlâ nasıl kalbinde kalmış ve nasıl mahcubiyet duyuyor.

O yüzden, günah işlediğimiz zaman da kime karşı hata ettiğimize çok dikkat etmeliyiz. Kalbimizde daima Allah'ın korkusu hâkim olmalı ve O'na (c.c) karşı mahcub olmalıyız. İnşaallah Allah da (c.c) bizim günahlarımızı affedecektir.

“Kalb için senin onu makbul görmediğin ve senin gözünde varlığı hakir olan bir ibadetten daha faydalı bir amel yoktur.”

Kul, Allah'ın (c.c) nimetlerine karşı amelini hakir ve kıymetsiz görmelidir. İbadeti ne kadar çok olsa da “Ne yaptım ki”, “Benim amelim ne ki?” demelidir ve öyle de inanmalıdır. İşte bu şekilde yapılan ibadet kalbi diriltir ve şuhuda elverişli hâle getirir. Kalb ilahi varidâtlara (lütuf ve ihsanlara, marifete) mahal olur.

Muhterem kardeşlerim! Bu konuyu iki mânâda açıklayacağız,

Birincisi, insan, Allah'tan (c.c) geleni büyük görmeli, kendisinden Allah'a (c.c) gideni de daima küçük görmelidir. Kendi yaptığı ibadetleri küçük, Allah'ın (c.c) verdiği nimetleri de daima büyük görmelidir. Böyle olunca kalb mutmain olur ve hayat bulur. Bu birinci mânâ idi.

İkinci mânâ ise; Allah (c.c) nezdinde en çok kabul edilmesi ümit edilen amel hangisidir? O amel ki, insan onu görmez ve gözünde o ameli hakir görür. Yani bir insan yaptığı amel için “ben namaz kılıyorum, oruç tutuyorum, cennet benim hakkım, Allah (c.c) beni cennetine koymayacak da kimi koyacak” diye düşünürse, Allah (c.c) bizleri muhafaza eylesin, bu kabul olmaktan çok uzaktır. Allah (c.c) katında makbul de değildir.

Bazı bedevî Araplar, Resûlullah Efendimiz'e (s.a.v) gelip: “Bizler sana tâbi olduk, Müslüman olduk, eğer arzu etseydik, Müslüman olmazdık” diye Resûlullah'a (s.a.v) minnet ederlerdi. Bunun üzerine Cenâb-ı Mevlâ (c.c) âyet indirdi ve:

“Bunlar sana gelip Müslümanlığı ile minnet ederler. Asıl, Allah (c.c) onlara minnet etti, onlara hidayet ve Müslümanlığı nasib ederek fazl ve ihsan etti. Asıl Allah'ın onlara minneti vardır” buyurdu. (*Hucurat, 18*)

İşte bunun gibi, muhterem kardeşlerim, bir ibadet yaptığımız zaman, esbab-ı bize kolaylaştıranın, bize tevfiik verenin, o aşk ve muhabbeti kalbe yerleştirenin Allah (c.c) olduğunu ve bizlere ait bir şeyin olmadığını düşünerek O'na hamd etmeliyiz. Onun için bizler amelimizi hakir görmeli “Bir şey yapmadım, ne yaptım ki” diye düşünerek Allah'a (c.c) layıkıyla ibadet yapamadığımızı bilmeliyiz. Bir insan bu şekilde düşünürse, inşaallah, o amelin kabul edileceğinin alâmetidir. Yani bir insanın yaptığı amelin kabul olunma alâmeti, yaptığı zikir, namazı, vs. ibadetleri hakir, küçük görmesidir.

Muhterem kardeşlerim!

Bizler her zaman ne diyoruz. “La havle velâ kuvvete illa billahil aliyyl azîm.” Yani günahlardan vazgeçmek ve taat ve ibadet yapmak ancak Allah'ın yardımı ve gücüyle olur. Her namaza başlarken ne diyoruz: “İyyake ne'abudu” ancak sana ibadet ederiz, “ve İyyake nestain” yalnız senden yardım talep ederiz, yani “Allah'ım sen yardım etmezsen ben ibadet yapamam!” demektir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Muaz'a (r.a):

-Yâ Muaz, vallahi seni seviyorum! Her namazdan sonra şu duayı mutlaka oku;

“Allahümme einni âlâ zikrike ve şükruke ve hüsni ibadetike!” buyurmuş. Mânâsı şudur ki;

“Allah’ım senin adını zikredebilmek, sana şükredebilmek ve sana güzel ibadet edebilmek için bana yardım eyle”

İnsan yapmış olduğu ibadeti hakir görürse hem bu ibadetleri kabul olur, hem de onlar kaybolmaz yani Allah (c.c) katında muhafaza olur. Nasıl ki insan parasını muhafaza etmek için bankaya yatırıyor. İşte bu da amellerin merkez bankasıdır.

Hz. Ömer (r.a) bir gün Kur’ân-ı Kerîm’de:

“Bir gün mutlak Allah’ın azabı olacak, bunu defedecek hiçbir güç yoktur.” (*Buruc:12*)

ayetini okuduktan sonra derin düşüncelere dalarak, bayılıp düşmüştür.

Bizler de yapmış olduğumuz amelimizi görmezsek, inşaallah, Allah (c.c) bizlere rahmet eder ve amelimizi de kabul eder. Allah (c.c) hepimizin yaptığı ve yapacağı ameli kabul etsin.